

MJUZIKL 'EVITA', koji je još krajem 1970-ih vrlo uspješno igrao najprije na londonskom West Endu, a zatim i njujorškom Broadwayu, premijerno će 15. siječnja biti izveden i u Hrvatskoj. U HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci originalni mjuzikl Andrewa Lloyda Webbera režira Argentinka Renata Carola Gatica, a Evu Perón igra Leonora Surian Popov

Tekst TAMARA BORIĆ
Fotografije DRAŽEN ŠOKČEVIĆ

Nakon četrdeset godina iznimno uspješnog izvođenja na londonskom West Endu i njujorškom Broadwayu, više od dvadeset nagrada, prijevoda na četrnaest jezika i filma s Madonnom u naslovnoj ulozi, mjuzikl "Evita" premijerno će 15. siječnja biti izveden u hrvatskom kazalištu. Renata Carola Gatica, ujedno i ravnateljica Hrvatske drame Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca u Rijeci, režirat će taj mjuzikl Andrewa Lloyda Webbera, a u naslovnoj ulozi bit će Leonora Surian Popov u alternaciji s Elenom Brumini. Mjuzikl na scenu donosi životnu priču jedne od najpoznatijih žena latinoameričke povijesti Eve Perón, od mladosti, dolaska na vlast i humanitarnog rada do rane smrti sa svega 33 godine, od raka jajnika.

EVA MARIA PERÓN ROĐENA JE U PREDGRADU Buenos Airesa, a prije nego što je 1946. postala supruga argentinskog predsjednika Juana

'Evita' - mjuzikl o moćnoj Evi Perón prvi put u Hrvatskoj

Peróna, bila je vrlo poznata i cijenjena glumica. Glumačke karijere odrekla se zbog svog društvenog i političkog angažmana - surađivala je sa sindikatima, borila se za prava žena, osnovala fondaciju koja je pomogla siromašnima izgrađivši tisuće domova i škola diljem Argentine te osigurala zdravstvenu zaštitu za najsiromašnije slojeve društva. Iako se uz nju vežu i brojne kontroverze - poput one da je uz supruga pružala zaštitu nacističkim, fašističkim i ustaškim zločincima koji su u Argentini dobili politički azil - Evita Perón ostala je zapamćena kao političarka s izuzetnom karizmom i zvjezdanim statusom, a njezin život postao je inspiracija za priču pretočenu u mjuzikl.

Originalni mjuzikl „Evita“ stvorio je vjerojatno najpoznatiji dvojac u svijetu mjuzikla - Tim Rice kao tekstopisac i Andrew Lloyd Webber kao skladatelj. Priča se koncentriira na djetinjstvo Eve Perón, njezin uspon u društvu, humanitarni rad i ranu smrt. Najprije je 1976. snimljen rock album, a uspjeh je bio ogroman - song „Don't Cry for Me Argentina“ s tog albuma postao je prvi song iz mjuzikla koji je zauzeo prvo mjesto na radijskim top ljestvicama u Velikoj Britaniji. To je naposljetku dovelo do iznimnog uspjeha mjuzikla koji je 1978. premijerno izveden na londonskom West Endu. „Evita“ je dobila Nagradu Laurence Olivier za najbolji mjuzikl, a na Broadwayu je godinu

poslije postao prvi britanski mjuzikl koji je osvojio Nagradu Tony. Nakon toga uslijedile su brojne produkcije po cijelom svijetu, s jednim uspjehom, a 1996. snimljen je hollywoodski film „Evita“, u režiji Alana Parkera i s Madonnom u glavnoj ulozi. Mjuzikl se ponovno počeo igrati u Londonu 2006., na Broadwayu 2012., a posljednja predstava izvedena je 2014. To znači da je „Evita“ igrala gotovo četiri desetljeća, što taj mjuzikl čini jednim od najslavnijih i najuspješnijih kazališnih naslova.

KAKO JE REKLA RENATA CAROLA GATICA - koja nije samo redateljica hrvatske verzije tog mjuzikla, već je i Argentinka pa stoga itekako upoznata s likom i djelom Evite Perón - kada

se radi mjuzikl „Evita“, jasno je da se uz njega vežu kontroverze, posebno uz Argentine:

„Pisan je dok je Argentina bila u ratu s Velikom Britanijom. Taj je mjuzikl prvi korak u antiperonističkoj propagandi. Mnoštvo je činjenica u originalnom mjuziklu i filmu koje manipuliraju istinama. Forma mjuzikla jest zadana, no u svojoj režiji napravila sam mali zahvat koji poštuje povijesnu činjenicu. Važan je način na koji se priča o tim činjenicama, kako izvođači donose likove. U originalnom mjuziklu Evita je bila hladna karijeristica, manipulatorica, a u filmu je zaljubljena, navivna prilježnica. Dakle, način puno govori. S Leonorom Surian Popov i Elenom Brumini

'VELIKI JE IZAZOV utjeloviti tako moćan lik, ženu koja je nadahnula cijelu naciju i doživjela preobrazbu od djevojke iz provincije do najmoćnije žene u državi', kaže Leonora Surian Popov

razradila sam lik Evite, žene koja zna što želi, jak je vođa, modna ikona, kompleksna, kontroverzna, voli ljude, koja ima puno neprijatelja, koja čini kompromise. Vjerujem da je ona bila žena koja se borila za prava. Prava siromašnih, prava žena, prava djece, prava radnika - ona je promijenila povijest. Postoji Argentina prije Evite i postoji Argentina poslije Evite.“

Renata Carola Gatica napravila je, prema tome, minimalnu promjenu u hrvatskoj verziji mjuzikla, kako bi bila mirna oko povijesne činjenice koja je pogrešno prikazana u filmu i originalnom mjuziklu. Kreirala je, kaže, Evitu koja je jaka, nesporno kontroverzna:

„Pratimo je otkad je bila djevojčica koja

sanja o uspjehu, želi biti glumica, želi biti poznata, a sa sobom cijelo vrijeme nosi borbu za prava, želju da se bogatstvo dijeli, da svatko bude prepoznat i važan, a nakon što se spoji s Perónom, shvaća što je zapravo njezin poziv. Odustala je od glume, a moć s političkog vrha koristila je kako bi ispunila plemeniti cilj. Sva-ka joj čast. Nije to morala raditi, rađe li to prve dame? Nije bila kao većina ljudi kada dođu na poziciju moći, ona nije zaboravila otkud je došla. Razumjela je svoj narod. Iskreno je za njega radila. Bila je i pametna, i aktivistica, i patila zbog mode, voljela se družiti, a prikrpili su joj mnoge nadimke - od svetice preko majke do kurve. Njezin život je u praksi pokazao što je feminizam. Borila se da žena bude dio političkog vrha. Utrla je put ženama u politici, što je do tada bilo rezervirano za muškarce. Nakon toga žene su postale ravnopravno angažirane u politici. Vođenje zemlje nije više rezervirano samo za muškarce. 'Evita' je portret snažne, odlučne, emotivne žene. Mjuzikl je njeno putovanje, otkad se rodila kao Eva Duarte, preko njenih snova, borbi i žrtve za svoj narod, do smrti u 33. godini. Kada razmišljam o Evi Perón, vidim pravi primjer svega što žena može postići. Ako je ona to mogla prije 70 godina, potiče na razmišljanje što žena može postići danas. Argentina je zbog nje danas puna žena u politici. Ponosna sam na to. Ne divim joj se samo otkad radim na mjuziklu, odrastala sam u obitelji koja je poštovala i pratila njezin život. Nalazim u tome veliki poticaj i ohrabrenje dok svijetom kročim kao žena."

RENATA CAROLA GATICA, RAVNATELJICA Hrvatske drame HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci, pojasnila je kako je došla do ideje za mjuzikl „Evita“:

"Mjuzikl nije dio mogega opusa, a s njim sam se prvi put susrela prošle sezone režirajući 'Sunset Boulevard'. Odluku da to radim prihvatila sam oprezno, ali rado. Iskustvo se pokazalo kao ogromna škola. Imala sam gomilu predrasuda prema tom žanru. Međutim, kada kreneš raditi na mjuziklu, nameće se mnoštvo pitanja. Sve što na van izgleda kao površni spektakl, možda ponekad zbog sadržaja, zapravo je zaista komplicirana forma. Od glazbe do pametnog čitanja dramaturgije koja je gotovo potpuno zadana. Treba misliti na kompoziciju prostora, na rad s velikim brojem ljudi, treba pratiti sadržaj, mizanscenu, što glazba zadaje u određenom trenutku, ritmički, vremenski... Gledatelj u kratko vrijeme uz glazbu, ples i pjesmu treba razumjeti situacije. Zapravo, zanatski je puno kompliciranije od bilo koje dramske predstave. Mjuzikl je zadana forma, nema mjesta za adaptacije ili rezove. Kupite prava i 95 posto teksta vam je zadano, kao i glazba. Sve se mora ispoštovati. Ne pratimo original s Broadwaya jer ni ne smijemo, taj mjuzikl zaštićen je pravima, ali mi ni nismo takvo kazalište koje bi kopiralo, a

LEONORA SURIAN POPOV I RAVNATELJICA I RAVNATELJICA HRVATSKE DRAME U RIJEČKOM HNK RENATA CAROLA GATICA

nemamo ni takve resurse jer nismo kazalište za mjuzikl. Naši mjuzikli imaju poseban potpis. Raspoložemo dramskim, baletnim i opernim ansablom, orkestrom i svi daju maksimalno, kao i naši gosti - Pjevački zbor mladih Kaplan i Dječji zbor Kap."

HNK IVANA PL. ZAJCA MJUZIKLOM „Evita“ nastavlja započeto - postavlja važne mjuzikle, a Renata Carola Gatica pojasnila je zašto je to važno: "Ovo je drugi mjuzikl u mom ravnatelj-skom mandatu. Rijeka je grad koji traži takve produkcije. Mi moramo zadovoljiti i tu želju. Osim što, dakle, publici pružamo dramske, operne, baletne predstave i koncerte, radimo i mjuzikl. To nije mala stvar, to je koordinacija između triju umjetničkih grana, triju ansambala. Svaki član ansambla izvrstan je u onome što radi, a svi strašno puno rade na još drugim dvjema važnim stavkama - glumiti, pjevati i plesati treba u mjuziklu savršeno. Ponosna sam što Hrvatska drama ima kapacitet. To pokazuje činjenica da je nama dato povjerenje za velike projekte kao što su 'Sunset Boulevard' i sad

'MNOGE ČINJENICE u originalnom mjuziklu manipuliraju istinama. Forma mjuzikla jest zadana, no u režiji sam napravila 'zahvat' koji poštuje povijesne činjenice', kaže Renata Carola Gatica

'Evita'. Naučili smo i svjesni smo koliko je glazba važna, imamo izvrstan orkestar sa sjajnim glazbenicima, a posebnost naših mjuzikala jest u dramskoj težini koju nose glumci Hrvatske i Talijanske drame. Stoga naši mjuzikli nisu samo zabavni, već su, rekla bih, i poučni. Ne smanjujemo kvalitetu, dapače, suprotno. Našli smo način da publici pružamo maksimalno - od zabave do dramskog doživljaja."

REDATELJICA SE OSVRNULA I NA ČESTI PROBLEM kazališta koja nisu u Zagrebu. Bez obzira na to koliko veliko kazalište bilo, koliko i kako radi, ako nije u Zagrebu, puno je manje vidljivo. Tako je i HNK u Rijeci, smatra Renata Carola Gatica, u sjeni:

"Apsolutno smo u sjeni. Ne možemo se boriti protiv enormne centralizacije u ovoj zemlji. Ako se nešto ne događa u Zagrebu, kao da se nije dogodilo. Nema pokroviteljstva nacionalnih medija. Količina praćenja naših programa nesrazmjerna je kvalitetnim programima i uspješnim predstavama koje nudimo. Naši programi prolaze 'ispod radara'. Da se samo nešto od toga dogodi u Zagrebu, da jedan od redatelja koji su bili ovdje radi takvu predstavu u Zagrebu, bilo bi to popraćeno na drugoj razini. Kada se pogleda što 'Zajc' radi posljednje tri godine, kada pogledate koji umjetnici rade u našem kazalištu, što oni kažu o našim ansablama, o našim kazališnim radionicama, o iskustvu koje su imali u Rijeci, kada vidite reakcije publike, pitate se: zašto je HNK Ivana pl. Zajca u sjeni?! Pravi izazov je otvarati komunikaciju između Hrvatske drame i publike, a mjuzikl je jedan od načina. Nije ideja promijeniti repertoar. Kao ravnateljica Hrvatske drame jako sam ponosna na program koji smo postavili posljednjih godina. I dalje vjerujem da 'Zajc' ima svoju estetiku, angažiranost i da se to treba nastavljati, nemam potrebu to

mijenjati, ali raspon repertoara želimo proširiti prema svemu što publika u Rijeci traži. Zaista mislim - svemu. Ove godine tako imamo od mjuzikla do režije Ivane Sajko. Želimo umjetnički zadovoljiti svaku gledateljicu i svakog gledatelja. Naš program mora biti raznolik. Ambiciozno i hrabro. Riječka publika je zahtjevna, a naš ansambl Hrvatske drame željan dramskih izazova. Ideja je napraviti repertoar koji će ispuniti ambicije ansambla i zadovoljiti različite zahtjeve raznolike publike."

GLUMICA LEONORA SURIAN POPOV u mjuziklu „Evita“ igra naslovnu ulogu. Kada se 2003. pojavila u svojoj debitantskoj ulozi u riječkom HNK Ivana pl. Zajca, osim glumačkim talentom i scenskom pojavom, današnja prvakinja riječkog HNK-a nametnula se i izuzetnim pjevačkim umijećem. Potaknut tim otkrićem redatelj Jagoš Marković dodijelio je Diani, njenom liku u predstavi „Filumena Marturano“, i više pjevačkih zadataka negoli je u početku bilo zamišljeno. Međutim, taj njen talent nije iznenadio one koji znaju da je ta Riječanka kći proslavljenog opernog pjevača, današnjeg nacionalnog opernog prvaka Giorgia Suriana, basa koji je svoju respektabilnu karijeru izgradio na najvećim svjetskim opernim pozornicama i zbog koje je obitelj svojedobno napustila Rijeku. Tako je Leonora Surian Popov većinu djetinjstva i mladost provela u Italiji. Živjela je u Milanu, Bologni, Veneciji i Rimu. Još kao petogodišnja djevojčica, očarana svijetom kazališta, statirala je u predstavama milanske La Scale. Diplomirala je na prestižnoj Nacionalnoj akademiji Silvio D'Amico u Rimu. Potom se vratila u Rijeku i započela profesionalnu karijeru na pozornici riječkog HNK-a, na kojoj je debitirao i njezin otac. U Rijeci je ostvarila niz značajnih uloga u dramskim predstavama

RENATA CAROLA GATICA JE ARGENTINKA PA JE IZAZOVU REŽIJE MJUZIKLA O EVI PERON PRISTUPILA OPREZNO

'ŽIVOT EVE PERÓN u praksi je pokazao što je feminizam. Utrla je put ženama koje su postale ravnopravno angažirane u politici', smatra redateljica Renata Carola Gatica

Hrvatske i Talijanske drame te se, zahvaljujući glumačkom, pjevačkom i plesačkom talentu i umijeću, posebno istaknula u mjuziklima. Od rujna 2014. do studenoga 2016. bila je ravnateljica Talijanske drame u HNK Ivana pl. Zajca.

O ULOZI EVITE U ISTOIMENOME MJUZIKLU Leonora Surian Popov rekla je sljedeće:

"Moram priznati da sam jako uzbuđena i veselim se premijeri. Predstava će biti spektakl, u njoj sudjeluju sve umjetničke grane HNK Ivana pl. Zajca i mnogi gosti. Impozantna scenografija Dalibora Laginje i raskošni kostimi Sandre Dekanić, upečatljive koreografije Tihane Strmečki i Damiana Cortesa, dinamična i dirljiva priča i muzika Andrewa Lloyda Webbera, vjerujem da će u potpunosti očarati publiku. Kako se približava premijera, uzbuđenje u ansamblu, naravno, raste. Veliki je to izazov, utjeloviti jedan tako važan i moćan lik, stvarnu ženu koja je nadahnula cijelu jednu naciju i u samo nekoliko godina doživjela preobrazbu od mlade djevojke iz provincije

do najmoćnije žene svijeta. I doista nije lako prikazati taj lik u cijelosti u žanru kao što je mjuzikl. Previše je opsežan i kompleksan. Na sreću, redateljica predstave, Argentinka Renata Carola Gatica, dramski je pristupila materijalu, što meni kao glumici jako puno znači i pomaže. Ona i maestro Igor Vlajnić, koji je i autor hrvatskog prepjeva, odmah su se složili da se predstava izvodi na hrvatskom, kako bi, osim predivne Webberove glazbe, snažnije i neposrednije došla do izražaja i životna priča Eve Duarte de Perón."

Leonora Surian Popov objasnila je i kako je prišla stvaranju lika. Kako je riječ o stvarnom liku, počela je proučavati njenu biografiju, gledala dokumentarce i fotografije te, naravno, holivudski film:

"Naša redateljica od početka je imala jasan stav oko toga kako želi da utjelovimo Evu, i to posve drugačiju od one iz filma, pa čak i originalnog mjuzikla. Eva je djevojka sa sela koja se gotovo strelovitom brzinom i usponom našla u visokom društvu, u ulozi prve dame Argentine. Ali nikada nije zaboravila svoje korijene, uvijek je ostala vjerna svom narodu i zalagala se za prava žena, siromaha i radničke klase. Njene najveće i najiskrenije ljubavi bili su Juan Perón i Argentina. Mjuzikl se, dakako, bazira na libretu Tima Ricea i glazbi Andrewa Lloyda Webbera, ali s minimalnim promjenama kako bismo prilagodili lik Eve svojoj viziji. Takve uloge uvijek su za nas veliki izazov i složen zadatak u svakom segmentu, a ja volim pomicati svoje granice, obožavam svoj posao i uživam u istraživanju. Ova uloga sve mi to pruža."

PRVAKINJA HRVATSKE DRAME HNK Ivana pl. Zajca osvrnula se i na kazalište u kojem je zaposlena. Smatra da je to jedino kazalište na svijetu koje se može pohvaliti toliko raznolikim repertoarom i tolikim ansablama na istoj pozornici.

"Uz Operu, Balet i Hrvatsku dramu, imamo i Talijansku dramu, a sada i neslužbeno stvaramo još jedan ansambl - onaj za mjuzikle! Meni kao glumici koja govori i talijanski i hrvatski jezik te pjeva, to donosi mogućnost da se iskažem na različitim jezicima i u različitim žanrovima. Istina je da proteklih sezona nismo veliku pozornost pridavali mjuziklima, ali ipak sam u svojih 15 godina rada u ovom kazalištu igrala u 'Jalti, Jalti', 'Nunsensu', 'Guslaču na krovu', predstavi Talijanske drame 'I buhe kaslju'... Vidim da se sada počinje razmišljati o tome da ovaj žanr postane dio repertoara svake sezone, što me zaista jako veseli. Tim više što bismo s tako jakim i poznatim naslovima kao što su 'Sunset Boulevard' i 'Evita', kao i gostovanjima predviđenima u zagrebačkoj Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog 8. ožujka i velikim produkcijama koje samo jedna nacionalna kuća može ostvariti, mogli postati jedinstveni i teško dostižni", zaključila je.